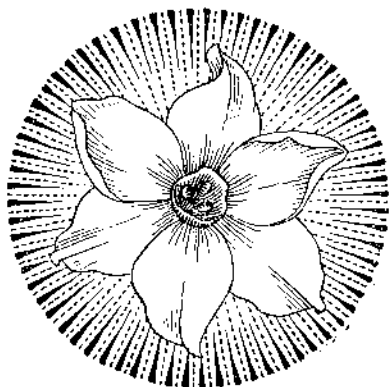

GEORGE JUTLANDER
PINSEVÆKKELSEN
DENS FARER OG FORTJENESTER

O. LOHSE
KØBENHAVN · MCMXXVI

PINSEVÆKKELSEN

GEORGE JUTLANDER:
PINSEVÆKKELSEN
DENS FARER OG FORTJENESTER

EN FREMSTILLING OG VURDERING
AF EN AF NUTIDENS STORE AANDELIGE
BEVÆGELSER

O. LOHSE · KØBENHAVN 1926
FOR NORGE: LUTHERSK BOKHANDEL - OSLO

INDHOLD:

	Side
Forord	7
I. Pinsevækkelsens Opkomst og Udbredelse	9
II. Pinsevækkelsens Hovedsynspunkt	17
III. Pinsevækkelsens Farer og Fortjenester	22
Den Helligaands Modtagelse	23
De aandelige Gaver	31
Aandens direkte Ledelse	37
Guddommelig Helbredelse	44
Frigørelse	54
Jesu Genkomst	60
Fysiske Manifestationer	61
IV. Splittelserne og Rivningerne indenfor Pinse- vækkelsen	65
V. Den gamle Tempelgrund	71

FORORD.

Hensigten med nærværende Bog er at give et paa Grundlag af foreliggende Kendsgerninger og egne Iagttagelser bygget Bidrag til Belysning og Vurdering af en aandelig Vækkelse — den saakaldte Pinsevækkelse —, som i Løbet af omkring 20 Aar har bredt sig til saa godt som hvert eneste Land, hvor der findes kristelig Virksomhed.

Forfatteren har i mange Aar iagttaget og fulgt denne Vækkelse — dels gennem dens Blade og Skrifter og dels ved personlig Forbindelse med flere af dens ledende Mænd samt ved Deltagelse i en Mængde Møder indenfor Vækkelsen og under personligt Arbejde i enkelte af dens Menigheder, hvilket har givet Lejlighed til at faa et Førstehaands-Indblik i denne saa omstridte Vækkelses baade lyse og mørke Sider.

Pinsevækkelsen er blevet i høj Grad forskellig bedømt. Mange, som kun har faaet Øje paa dens Skyggesider, har kaldt den „en Vækkelse fra neden“ — de vil altsaa sige, at den skulde

være Djævelens Værk. Andre, som væsentlig kun har set dens lyse Sider, har ment i Vækkelsen at se selve Aposteltidens Guldalder vende tilbage. Saa himmelvid en Forskel er der i Bedømmelsen af de aandelige Foreteelser, som finder Sted indenfor Pinsevækkelsen. Det kan vel som Regel tages for givet, at næppe noget af Yderpunkterne i en Bedømmelse rammer hele Sandheden; men her hvor disse Yderpunkter er saa uendelig fjernt fra hinanden — og hvor det gælder vidtrækkende aandelige Spørgsmaal — turde det være indlysende, at en sand Vurdering er af overordentlig stor Betydning. Som et Bidrag dertil skal nærværende Bog altsaa tjene.

Forfatteren.

I.

PINSEVÆKKELSENS OPKOMST OG UDBREDELSE.

Det kan nok med størst Ret siges, at Arne-
stedet for Pinsevækkelsens Opkomst er Los
Angeles i Kalifornien. Ganske vist havde ad-
skillige tidligere gjort lignende Erfaringer, og
der var iagttaget aandelige Foreteelser af samme
Art som dem, der blev fremtrædende i den Væk-
kelse, som udbrød i Los Angeles. Dette var saa-
ledes Tilfældet paa flere Steder i Amerika, særlig
i Topeka i Kansas og i Houston i Texas, samt
paa Missionspladser i Indien og andre Steder.
Men fra Los Angeles var det, at Vækkelsen
egentlig tog Fart og bredte sig som en Ild ud
over Jorden.

Adskillige troende, tilhørende forskellige kri-
stelige Samfund i Los Angeles, havde i lang Tid
i 1905 og i Begyndelsen af 1906 — vistnok sær-
lig paavirket af Beretningerne om den store
Vækkelse i Wales — holdt Bedemøder med det
Formaal at bede Gud om en mægtig Aandsud-

gydelse over Los Angeles og over Verden i det hele taget. Deres Længsel og Bøn samlede sig i Grunden i Ordet „Pinse“. Dette Ord blev som et Samlingsmærke for dem, og det havde de alle i deres Hjerter og paa deres Læber.

Paa dette Tidspunkt kom der fra Houston i Texas til Los Angeles en Negerprædikant ved Navn W. J. Seymour, som samlede en lille Kreds af disse troende, hvoraf en Del var Negere, til Møder i et lille Hus i Bonne Brae Street. Denne Kreds besluttede at have et 10-Dages Møde i Selvhengivelse til Gud og i Venten paa Opfyldelsen af deres Længsel: „Pinse paany“. Og en Aften mens de saaledes var samlet brød det nye, som de ventede, pludselig frem. En Del af dem gjorde nogle for dem ganske ukendte Erfaringer, idet de opfyldtes af en ejendommelig Kraft og begyndte at tale Ord og Sætninger, som de ikke selv bevidst frembragte og heller forstod. Jubelen i den lille Kreds blev stor. De nærrede ikke selv nogen Tvivl om, at deres Bøn var hørt, at Gud havde udgydt sin Aand over dem, og at de havde oplevet „Pinse paany“.

Dette skete den 9. April 1906. Rygtet om det, der var sket denne Aften, bredte sig hurtigt i Byen. Saa begyndte man at holde offentlige Møder. Disse blev holdt i en gammel, forfalden Metodistkirke i Azuza Street, som i lang Tid havde staaet ubrugt. De mange troende, som

havde gaaet og længtes efter en Vækkelse, strømmede til Møderne; her syntes de at møde det, de havde sukket efter, og flere og flere oplevede efterhaanden det samme, som de første havde oplevet ved Bedemødet den 9. April. Ogsaa store Skarer af andre troende og af ikke-troende fandt Vej til „Azusa-Missionen“, hvor der ofte holdtes Møder hele Dagen igennem. Ved disse offentlige Møder lød ofte Tungetale, og dette — saavel som hele det usædvanlige Præg disse Møder havde — gjorde, at Virksomheden hurtigt blev Genstand for en enorm, vel ofte af Nysgerrighed præget Opmærksomhed.

Fra mange forskellige Pladser i Amerika rejste Præster og Missionærer, som hørte om denne Aandsudgydelse, til Los Angeles for personlig at se og høre det, som foregik der. Og mange af disse blev grebet af Vækkelsen og førte dens Synspunkter med sig til deres Hjemsted. Ikke alene fra de forskellige Dele af Amerika rejste man til Los Angeles, men ogsaa fra de andre Verdensdele gæstede Prædikanter og Missionærer „Azusa-Missionen“ og førte derefter dens Budskab tilbage til deres Virkeplads i de forskellige Lande. Paa denne Maade spredtes Vækkelsen ret hurtigt over den ganske Jord. En af de Mænd, som var med i den Kreds, blandt hvilke Vækkelsen brød ud i Los Angeles, Missionær Frank Bartleman, skriver om dette nogle

faa Aar efter Vækkelsens Udbrud: „Det har været min personlige Forret at se Pinsekraften aabenbaret i England, Skotland, Wales, Frankrig, Holland, Tyskland, Svejts, Norge, Sverige, Finland, Rusland, Ægypten, Palæstina, Ceylon, Indien, Kina og paa Havets Øer, foruden i de forenede Stater og Kanada. I hver af de fem Verdensdele er Pinsebudskabet blevet bekendt. Alle Have er blevet befaret af Pinsevækkelsens Missionærer. En Del har rejst Jorden rundt mange Gange i de faa Aar „siden Ilden faldt“. Hver Del af det sorte Afrika har sine Pinsevidner, Sydamerika ogsaa. Centralamerika er ikke unddraget Budskabet. Alaska, Persien, Sibirien og Japan er blevet besøgt. Flerc Hundrede Pinsemissionærer har gennemrejst Kina. Tibet er ikke glemt. Ogsaa det gamle Jerusalem har atter hørt dem „tale i andre Tungemaal, efter hvad Aanden gav dem at udsige“. Mange har allerede givet deres Liv for Pinseevangeliet i disse fremmede Lande.“

Alle Vegne, hvor Vækkelsens Budskab blev forkyndt, fandt det — trods stor Modstand — mange modtagelige Hjerter. I disse Aar var der nemlig i store Dele af den evangelisk-kristelige Verden et meget stort Begær efter en aandelig Vækkelse. Der var dannet en Mængde Bedekredse Jorden over, hvis Hovedemne var Vækkelse og en mægtig Udgydelse af Guds Aand.

Og da saa Budskabet om dette nye kom, som i nogen Grad — i hvert Fald i den Form, hvori Budskabet bragtes — mindede om Pinsebegivenheden i Jerusalem, syntes mange deri at se Svar paa deres Bønner og Opfyldelse af deres Længsel og Forventning; og saaledes var de hurtigt vundet for Vækkelsen.

Her til Danmark kom Vækkelsen omkring 1907, væsentligst ved Pastor T. B. Barratt fra Kristiania, hvis Møder i København — særlig i Begyndelsen — var stærkt besøgt og vakte en ikke ringe Opmærksomhed. Noget større Fodfæste fik Bevægelsen dog ikke, før Ægteparret Bjørner i 1919 sluttede sig til den og blev dens fornemste Talsmænd. Under deres Virksomhed voksede der — om end under stærke Brydninger — ret hurtigt en ikke ringe Menighed op i København. Efter en Rejse til Wales i Sommeren 1923, hvor Bjørner og hans Hustru kom i Forbindelse med den der stiftede Apostolsk Kirke, af hvis Ordning og Virkemaade de blev grebet, overgik de og den af dem ledede Menighed til denne Kirke, som man dog nærmest maa betragte som en Gren af Pinsevækkelsen.

Ligesom her i Danmark har Pinsevækkelsen i de fleste Lande været i ganske usædvanlig Grad præget af Splittelser og indre Stridigheder, dels om Personer og dels om Lærespørgsmaal, saaledes at der er mange forskellige Ret-

ninger indenfor Vækkelsen, som til Tider kan staa ret skarpt overfor hinanden,*) men hvis Hovedsynspunkter dog til Trods herfor paa de væsentligste Punkter er samstemmende.

Nogen Statistik over Antallet af Vækkelsens Tilhængere er det af flere Grunde umuligt at fremskaffe. Dels udgør Vækkelsen nemlig ikke noget ordnet Trossamfund, med hvis Medlemsantal der føres Kontrol, og dels er adskillige af Pinsevækkelsens Menigheder principielt Modstandere af Kontrol med Medlemsantal o. lign., idet de betragter Medlemsfortegnelser som noget højst uaanndeligt, og endelig tilhører ikke faa af Vækkelsens Tilhængere andre Trossamfund. Det er dog overskueligt, at Vækkelsen alt i alt har et ganske betydeligt Antal Tilhængere. I Amerika er den stærkt repræsenteret, om end den er opdelt i mange Partier. I Brasilien, hvortil Vækkelsen blev bragt i 1910 af to unge svensk-amerikanske Missionærer, Gunnar Vingren og Daniel Berg, findes nu over ti Tusinde Tilhængere. I Europa er Sverige det Land, hvor Vækkelsen — i hvert Fald i Forhold til Folkemængden — har faaet sikrest Fodfæste; man regner næppe Antallet af dens Tilhængere for højt ved at anslaa det til omkring 50,000. Bladet „Evangelii Härold“, som udgives af Fil-

*) I denne Henseende danner Sverige dog en Undtagelse, idet Vækkelsens Tilhængere der i større Grad end de fleste andre Steder synes at udgøre en Enhed — med i alt væsentlig fælles Opfattelse.

delfiaforsamlingen i Stockholm og som i alt væsentlig regnes for Vækkelsens Organ i Sverige, udgives i et Oplag paa omkring 20,000, og der sendes faktisk fra Forlaget Filadelfia en Strøm af Pinseliteratur ud over Sverige, dels i Form af mindre Skrifter, Traktater og Blade og dels i Form af større Bøger. I Norge findes ogsaa et ret betydeligt Antal Tilhængere af Pinsevækkelsen. For Danmarks Vedkommende tæller den apostolske Kirkes (Bjørners) Menighed i København nu omkring 1100 Medlemmer; foruden denne Menighed findes der nogle mindre Menigheder, som ikke har sluttet sig til den apostolske Kirke, men regner sig hørende til Pinsevækkelsen, men deres Medlemsantal er ikke stort. I det øvrige Danmark findes der kun nogle faa Hundrede Medlemmer af Pinsemenigheder; men Vækkelsen har dog adskillige Tilhængere, som skræmmed af de mange Stridigheder og aandelige Udskejelser indenfor Vækkelsens Kredse — er blevet staaende som Medlemmer af andre Trossamfund. Baade fra Amerika og Europa sendes der hvert Aar en Mængde Missionærer ud til Afrika, Kina, Indien og andre Missionspladser, og efter Beretninger i Vækkelsens Blade vindes der stærkt frem de forskellige Steder.

Det er saaledes en Kendsgerning, at denne Vækkelse — til Trods for en ikke ringe ydre

Modstand og en Mængde indre Rivninger — i de forløbne 20 Aar siden dens Opkomst er blevet en verdensomspændende Bevægelse. Alene denne Kendsgerning opfordrer til en alvorlig Undersøgelse af Vækkelsens Karakter og Hovedsynspunkter.

II. PINSEVÆKKELSENS HOVED- SYNSPUNKT.

”Tilbage til Pinsen“ lod det hyppigt i Pinsevækkelsens første Dage, og det er et velkendt og ofte gentaget Udtryk i Vækkelsens Forkyndelse hele Tiden siden. I dette Udtryk ligger Pinsevækkelsens Hovedsynspunkt inde-sluttet.

Dette kommer klart frem i en Artikel, som en af Pinsevækkelsens Ledere i Amerika, Pastor B. F. Lawrence, skrev for en Del Aar tilbage, hvori han bl. a. skriver om Pinsevækkelsens Maal: „Denne Bevægelses helligede Mænd og Kvinder har gjort det til deres Stræben at vende tilbage til den Tro og det Liv, som fandtes hos vore Brødre, som dyrkede Gud før Frafaldets Dage. De har gjort det ny Testamente til deres Livs Rettesnor. Det er sandt, at der findes nogle indenfor Bevægelsen, som har ladet deres Fantasi lede sig til Fanatisme. Disse er blevet til Sorg for sig selv, saavel som for Herren, som

døde for dem, og for alle, som elsker Sandheden. Inidertid vægrer vi os ved at lade nogle Fejlgreb, idet de gik for langt, bevæge os til at slaa af paa Guds Storhed. Det er ogsaa sandt, at i nogle Henseender — med Henblik paa Tro og Liv — er det mislykkedes for os at generhverve hele det ny Testamentes Arvedel; men dette ene gør vi: idet vi glemmer det, som ligger bagved, iler vi fremad mod vor Guds fuldkomne Maal. Denne Stræben, som er saa almen indenfor Bevægelsen, har haft en egen Virkning paa dem, som har været optaget dermed. De ældre Samfund har en Fortid, som er deres egen i særlig Betydning; de kan paapege deres Kirkesamfunds Begyndelse og følge dets Historie fra dets Grundlæggelse. Tiden imellem Begyndelsen og den nærværende Tid har været tilstrækkelig til at fastslaa Regler, skabe Vaner, forme Sæd og Skik. Paa denne Maade er de kommet i Besiddelse af en dobbelt Arv, en dobbelt Ledelse, et dobbelt Kendemærke paa Læren: Det ny Testamente og Kirkens Standpunkt. Pinsevækkelsen har ingen saadan Historie; den springer over de mellemliggende Aar, idet den raaber: „Tilbage til Pinsen.“ I disse hjertærlige, tænkende Mænds og Kvinders Sind er dette Guds Værk umiddelbart forbundet med Guds Værk i det ny Testamentes Dage. Opbyggede af samme Haand, paa samme Apostles og Profeters Grund-

vold, efter samme Monster, paa Grund af den samme Pagt er ogsaa de Guds Bolig i Aanden. De anerkender ingen Lære eller Anordning som autoritativ, med mindre den kan føres tilbage til den oprindelige Kilde til Menighedens Forskrifter, Herren og hans Apostle. Denne Tilbagevenden til det ny Testamente var direkte Ophavet til Bevægelsen. Den er ogsaa Aarsagen til en anden Ting, nemlig at der aldrig fra Bevægelsens Side gøres noget alvorligt Forsøg paa at finde en historisk Forbindelse med den oprindelige Kirke. Der findes dem iblandt os, som tror, at den Helligaands Virkninger eller Foreteelser, for hvilke vi frimodigt træder i Skranken, aldrig ganske har været forsvundet fra Kirken; maaske er dette sandt, men for at sige Sandheden: vi er alle ligegyldige med Hensyn til dette. Om vi tillader Herren at raade over vore Liv, saaledes at de samstemmer med det ny Testamente, saa bryder vi os ikke mere om Mangelen paa Bevis for, at Flertallet af Kristendomsbekendere gjorde saaledes i det svundne, end vi bryder os om de overvældende Beviser for, at Flertallet af dem ikke gør det i Dag. Vi gør intet Forsøg paa at finde historisk Sammenhæng med Aposteltidens troende. Om vi kan fremvise Fællesskab i Tro og Liv, skal vi være overmaade tilfredse.“

Saa langt Pastor B. F. Lawrence. Han har i

disse Ord karakteriseret Pinsevækkelsens hele Retning og Stræben. Selvfølgelig har paa langt nær alle Pinsevækkelsens menige Tilhængere den Sag klar (de er i Hovedsagen optaget af Velsignelserne, de nyder indenfor Vækkelsen); men dens ledende Mænd har det klart for sig. For dem er Hovedsynspunktet: al Historie forbi og tilbage til Aposteltidens Lære og Liv — tilbage til Pinsen.

„Pinsevækkelsen“, siger Bevægelsens Agitatorer, „begyndte egentlig ikke i Los Angeles i 1906 — den begyndte i Jerusalem Aar 33, og ingen Bevægelse, som ikke bærer samme Præg som den, kan kaldes Pinsevækkelse.“

En Sammenligning vil yderligere belyse Vækkelsens Hovedsynspunkt. Om man giver et Barn, som skal lære at skrive Bogstaver, en Forskrift, og Barnet saa skriver de første Bogstaver efter denne, men derefter gaar over til stadig at se efter de sidste Bogstaver, det selv har skrevet, saa faar det ikke skrevet mange Sider, før der saa godt som ingen Lighed er mellem de sidst skrevne Bogstaver og Forskriften, det har faaet, men ikke benyttet. — Saaledes, siger Bevægelsens Talsmænd, er det gaaet med Kirken, saaledes har dens historiske Udvikling været. I Aposteltiden blev den guddommelige Forskrift for kristen Lære og Liv skrevet, som Kirken skulde have for Øje til alle Tider. De første

Slægtled efter Aposteltiden havde Forskriften for Øje; men snart glemte Kirken at se paa den, de ny Slægtled saa paa det foregaaende Slægtleds Lære og Liv og tog dette til Forbillede i Stedet for den oprindelige Forskrift, og som Tiden gik, blev der mindre og mindre Lighed mellem Kirkens Standpunkt og den af Gud givne Forskrift.

Man henviser derfor stadig i Forkyndelsen til Aposteltiden — det Liv og den guddommelige Kraft, som da aabenbaredes, idet Gud paa mange Maader synlig viste sin Magt: ved syges Helbredelse, onde Aanders Uddrivelse, ved Tegn og Undere, som ledsagede Forkyndelsen i de Dage. Og man forkynder frimodigt denne forunderlige Tids Tilbagevendende, idet Gud nu har ladet „Sildigregnen“ falde — udgydt den helligaand og fremdeles er villig til at iføre oprigtige, til ham hengivne Mennesker den Kraft fra det høje, som var Kilden til Aposteltidens betagende Liv og underfulde Tildragelser.

Intet Under, at en Bevægelse, hvis Forkyndelses Tyngdepunkt ligger paa et saa fængende Omraade, har haft en hurtig Fremgang.

III. PINSEVÆKKELSENS FARER OG FORTJENESTER.

I dette Kapitel vil jeg give en Fremstilling og forsøge en Vurdering af Pinsevækkelsens Forsøg paa at virkeliggøre sit Ideal, idet den i det praktiske Missionsarbejde søger at anvende sit Hovedsynspunkt paa de forskellige Omraader, som er særlig karakteristiske for denne Vækkelse.

Det er en Selvfølge, at den kritiske Side i en Vurdering af en saa omfattende Bevægelse, som tillige rummer forskellige Afskygninger, ikke vil passe paa alle Bevægelsens enkelte Tilhængere, men af nogle vil synes uretfærdig; dog vil nærværende Fremstilling og Vurdering kun angaa saadanne Forhold, som er saa fremtrædende indenfor Vækkelsen, at de vil kunne efterspores i saa godt som alle dens Kredse.

Det første Omraade, hvorpaa Vækkelsens Hovedsynspunkt finder sin Anvendelse, er Spørgsmaalet om

den Helligaands Modtagelse.

I Pinsevækkelsens Forkyndelse er et af Hovedemnerne en speciel, bevidst Modtagelse af den Helligaand — den Helligaands Daab, som den oftest benævnes af Vækkelsens Forkyndere —, en Modtagelse af Aanden, som ikke er identisk med den Helligaands genfødende Gerning i Menneskets Hjerte, en Oplevelse af samme Art, som Jesu Disciple havde paa Pinsedagen i Jerusalem saavel som andre, hvorom der fortælles i Apostlenes Gerninger. Ligeledes lægges der overordentlig stor Vægt paa, at det er den Helligaand, der skal være Drivkraften i al Missionsarbejde og Kraften i den enkelte troendes Liv.

Et Uddrag af en Bog, som under Navn af „Pinsevækkelsens Retningslinier“ er blevet udgivet af en Pinsekonference, som blev afholdt i Berlin 1917, vil klargøre Bevægelsens Opfattelse af denne Sag.

Med Hensyn til Modtagelsen af den Helligaand siges der: „Overhovedet maa vi ogsaa holde fast ved den i det ny Testamente saa klart bevidnede Kendsgerning, at for Medlemmerne af Aposteltidens Menighed var Modtagelsen af den Helligaand en aldeles bestemt Erfaring, som de havde gjort paa Tærskelen ind til Menigheden, og som ledsagede eller snart fulgte efter det, at de i Tro modtog den Herre Jesus som deres Herre og Genløser.“

Og med Hensyn til Betydningen af den Helligaands Nærværelse og Virken i Menigheden anføres der bl. a.: „Alle den Helligaands Livsyttringer bærer Præg af en underfuld Mangfoldighed. Gud er aldrig kedsommelig eller ensformig. Saadan som den guddommelige Naturaand aabenbarer sig i det materielle Skaberværk i bestandig nye Former, saaledes frembringer den Helligaand i Naadens nye Skaberværk mangfoldige Beviser paa sin Livsfylde. Overalt, hvor Menneskeaanden river Styret til sig indenfor Jesu Kristi Menighed, indtræder ufejlbarligt Formen. Der hersker jo ikke længere en skabende, men en skabt Aand, som ikke formaar at løfte sig op over Formen, Efterabningen. Og jo mere Livet forsvinder, des mere søger man Erstatning i den tilbageblevne Form og Skal. Derfor lægger de mest stivnede Kirkesamfund den største Vægt paa den righoldigste Udformning af de gudstjenestelige Ceremonier.

Med Urette paaberaaber man sig den gamle Pagts overordentlig rige Gudstjenesteordning, thi denne skulde ikke i bogstavelig Form overføres til den nytestamentlige Menigheds gudstjenestelige Liv. De gamle Skygger skal ikke afløses af nye Billeder. (Hebr. 10, 1). Snarere skal den virkelige Opfyldelse af disse profetiske Sindbilleder bryde frem i en Mangfoldighed af aandelige Evner og Gaver i Menigheden. Saa-

dan var i Virkeligheden Tilfældet i den apostolske Tid. Ikke som en hemmelighedsfuld, dybt i det indre skjult, stille virkende Kraft, men hørligt og synligt kom den Helligaand over de forsanlede Mænd og Kvinder og forvandlede pludseligt den ventende, bedende lille Skare til en i mange nye Tungemaal tilbedende Forsamling. Hvad Grundvolden er før et Hus, det er ifølge Lukas' Vidnesbyrd den Helligaand og dens Aabenbarelse gennem de mangfoldige Kraftvirkninger for den gamle apostolske Menighed. Hvis man tager Grundvolden bort, saa styrter Huset sammen.

Ingen upartisk Forsker af de nytestamentlige Urkilder kan væрге sig mod det Indtryk, at de mangfoldige, folbare Ytringer af den Helligaand i den første kristne Menigheds Begyndelse gav den dens ejendommelige Skikkelse, hvorigennem Religionen fremtraadte paa en fattelig Maade for den Tids Mennesker — ogsaa for de vantro — og blev saa at sige legemliggjort.

Det ny Testamentes Religion er et samlet Hele. Aanden var den indre Bærer og den livgivende Kraft, og gennem den fremkaldtes mange Slags underfulde Virkninger og Tilstande for Legeme og Sjæl. Man kendte ikke det ene uden det andet. Den oprindelige Kristendom var af aandelig Art, og den dokumenterede sig i en legemlig Verden paa folbar Maade. At blive en

Kristen betød da at aabne sig selv ubetinget for Aanden; det betød med Legeme og Sjæl at gaa ind paa den Vækkelse, hvis Bærere var aandsfyldte, af Aanden overvældede Personligheder.“

Det maa erkendes, at paa dette Omraade — med Hensyn til den Helligaands Modtagelse og Betydningen af dens Virken i Menigheden — ligger en af Pinsevækkelsens Fortjenester. Thi ihvorvel der ofte er blevet talt ensidigt og uforstandigt om den Helligaands Modtagelse og Virken, saa er der dog her rørt ved en Sag af overordentlig stor Betydning for den kristne Menighed. Det falder saa let at stole paa ydre Arrangementer og menneskelige Redskaber og Virkemidler, der jo ogsaa har sin Plads i Guds Husholdning, men hvis Betydning dog er lig intet, dersom ikke det altsammen er gennemtrængt og ledet af den Helligaand. Og her maa det siges, at Pinsevækkelsen har virket som en Spore overfor de evangelisk-kristelige Samfund til i større Maal at søge Kraften fra det høje.

Men paa det samme Omraade ligger ogsaa en af Pinsevækkelsens Forsyndelser og Farer.

Det er en almindelig Opfattelse indenfor Bevægelsen, at Modtagelsen af den Helligaand altid ledsages af Tungetale — ja, at Tungetale i Virkeligheden er Tegnet eller Beviset paa den Helligaands Daab. Forfatteren A. A. Holmgren, Minneapolis, som

er en af Lederne indenfor den skandinaviske Pinsevækkelse i Amerika, har skrevet en større Bog om „Pinsevækkelsen og dens Forkyndelse“, og i denne fortæller han om nogle Studenter ved en Bibelskole i Topeka i Kansas, som i 1900 fik til Opgave at besvare følgende Spørgsmaal: „Hvilket er det bibelske Bevis for Daaben i den Helligaand?“ Som Resultat af deres Studier og Erfaringer, medens de arbejdede med Spørgsmaalet, forklarede de efter nogle Maaneders Forløb, at Tungetalen udgjorde en Del af Daaben i den Helligaand, i den Betydning, at den altid ledsagede denne. Og saa følger Forfatteren til: „Dette var et djærvt Standpunkt, og det resulterede i megen Forfølgelse. Imidlertid samstemmer nu mange Tusinde med dem.“ — Pastor Wm. H. Durham, en af de mest indflydelsesrige Ledere indenfor Pinsevækkelsen i Amerika, skriver i en Artikel om: „Hvad udgør Beviset for Daaben i den Helligaand?“ følgende: „De Ledere, som Herren fra Begyndelsen af har anvendt i denne Bevægelse, har forklaret, at ikke alene er Tungetalen i Overensstemmelse med Skriften, men den er det bibelske Bevis paa, at et Menneske er fyldt med Aanden.“ Og Pastor Durham samstemmer med denne Opfattelse.

Og saaledes er altsaa den almindelige Opfattelse indenfor Bevægelsen.

Dette har affødt en ofte i høj Grad sygelig

Tragten efter at tale i Tunger, og mange af Forkynderne anstrenger sig — vel oftest i den allerbedste Hensigt — for at faa dem, som søger den Helligaands Daab, „ført igennem“ dertil. Jeg skal til Belysning af dette her fremdrage et Forhold, som tilstrækkelig tydeligt vil vise, hvilken Fare, der her kan møde dem, som ukritisk gaar ind under Vækkelsens Paavirkning. En af de verdenskendte, ledende Mænd indenfor Pinsevækkelsen, Englænderen Wigglesworth, som ogsaa er kendt her i Danmark, idet han under et Besøg i Skandinavien i 1921 gæstede København og afholdt en Række Møder i Ægteparret Bjørners Missionstelt, plejer, naar han beder sammen med saadanne, som søger Aandens Daab, at bruge den Fremgangsmaade — for at de skal opnaa at tale i Tunger — at lære dem, at de blot skal begynde at fremsige nogle Lyde („som naar et Barn forsøger at tale“), saa træder den Helligaand til og vil føre dem frem til virkelig Tungetale. Hvor utroligt det end lyder, at alvorlige, aandelige Mennesker kan foretage saadanne Eksperimenter, saa forholder det sig dog saaledes. Selv gamle Kristne lod sig paavirke til at forsøge denne Vej til Opnaaelsen af den Velsignelse, de søgte.

Andre bruger noget finere Midler, men Systemet er i Grunden det samme. De tilskynder dem, de vil lede frem til Aandsdaaben, til en

Tid lang at gentage: „Tak og Lov“ eller „Tak for Blodet“, eller andre lignende Sætninger, i Haab om, at den Helligaand da skal komme over dem.

Det er let gennemskueligt, hvilken Fare, der ligger i den Art Paavirkning.

Der er ingen Tvivl om, at mange ogsaa i vore Dage modtager en speciel Fylde af den Helligaand paa samme Maade, som synes at have været saa almindelig i Aposteltiden; men lige saa velsignet, som det er at være Vidne til dette, lige saa uhyggeligt er det, naar Mennesker ad suggestiv Vej føres frem til Oplevelser, som vel — hvad de ydre Foreteelser angaar — kan have en vis Lighed med det oprindelige, men som dog intet har med den Helligaand at gøre, og som i Virkeligheden kun efterlader Tomhed eller gør overfladisk og overspændt.

Her maa dog tilføjes, at mange af Pinsevækkelsens Ledere har Øje for Faren i den Slags Paavirkning og advarer derimod.

Pinsevækkelsen har Ret i, at Gud lige saa vel i Dag kan udruste Mennesker med den samme Fylde af den Helligaand — paa samme Maade og med samme Virkninger — som Tilfældet var i den første Tid af Menighedens Historie; men den har Uret i, at denne Modtagelse af den Helligaand altid vil blive ledsaget af Tungefale, og at dette er Beviset for

den Helligaands Modtagelse; i dette Stykke faar Bevægelsen baade Historien og det ny Testamente imod sig. Den faar Historien imod sig; thi det er dog en Kendsgerning, at mange af Kirkehistoriens store, ædle Skikkelser, som af Gud er blevet brugt til Tusinder af Menneskers Frelse og som utvivlsomt har været udrustet med en ganske speciel Fylde af Guds Aand, aldrig har talt i Tunger. Og den faar det ny Testamente imod sig — endogsaa dets klare Ord: „Mon alle taler i Tunger“ (1. Kor. 12, 30). Ganske vist kommer Vækkelsens Forkyndere over Vanskeligheden ved dette Bibelord ved at forklare, at Paulus her taler om Gaven til at tale i Tunger, men at den Tungetale, som ledsager Aandsdaaben, derimod er noget ganske andet; den lyder maaske kun denne ene Gang. Men denne Forklaring har ingen som helst Bibelstøtte og er egentlig kun et Dække over Mangelen paa Bevis for, at den Helligaands Modtagelse altid ledsages af Tungetale.

Hvad man ud fra de bibelske Beretninger om denne Sag kan slutte, er dette, at denne specielle Modtagelse af den Helligaand i Aposteltiden almindeligvis synes at have været ledsaget af synlige eller hørlige Foreteelser som Tungetale, Profeti, overstrømmende Glæde og Lovprisning (Ap. G. 2, 4, 32—33. 8, 17—19. 10, 44—46); men ingen af disse Foreteelser frem-

stilles dog som Bevis paa Modtagelsen af Aanden.

Dette Fejlsyn har været Aarsag til mange aandelige Udskejelser indenfor Vækkelsen.

Et andet Omraade, her skal nævnes, er Bevægelsens Forhold til Spørgsmaalet om

de aandelige Gaver.

I sit første Brev til Korinthierne skriver Paulus om de aandelige Gaver (1. Kor. 12, 8—11): „En gives der nemlig ved Aanden Visdoms Tale; en anden Kundskabs Tale ifølge den samme Aand; en anden Tro i den samme Aand; en anden Gaver til at helbrede i den ene Aand; en anden at udføre kraftige Gerninger; en anden profetisk Gave; en anden at bedømme Aander; en anden forskellige Slags Tungetale; en anden Udlægning af Tungetale. Men alt dette virker den ene og samme Aand, som uddeler til enhver især, efter som han vil.“ Det er Pinsevækkelsens Begær og Stræben at faa de her nævnte aandelige Gaver til Udfoldelse i dens Menigheder, saaledes som de var virksomme i Aposteltidens Menigheder.

Forfatteren A. A. Holmgren skriver i „Pinsevækkelsen og dens Forkyndelse“ herom: „Ligesom Gud, Faderen, gav sin enbaarne Søn Jesus som en Kærlighedsgave til Syndere, og ligesom Jesus gav den Helligaand som en Gave

til de troende, saaledes har den Helligaand Gaver at skænke dem, som modtager ham og undergiver sig hans Kontrol. Mange aandsdøbte troende har begaaet den store Fejl at tro, at naar de har modtaget Guds Gave, Frelseren Jesus, og modtaget den Helligaand, hans Gave til de troende, saa har de modtaget alt, hvad der findes til dem. De har ganske været blinde for det Faktum, at Aanden har Gaver og Frugter at give alle dem, som alvorligt tragter derefter. Efter at de har modtaget fuld Frelse og den Helligaands Daab, har de slaet sig til Ro i Tilfredshed med Hænderne i Skodet, de har glemt, at Modtagelsen af den Aand, som skal lede os til hele Sandheden, kun er Begyndelsen, netop Indtrædelsen i Kanaans Land. Det røde Hav er nu langt bagved, den lange Ørkenvandring er overstaaet, man er gaaet gennem Portene til Kanaans Land; men om man saa, naar man er naaet saa langt, sætter sig ned indenfor Portene, vil man saa ikke gaa Glip af Vindruerne og Granatæblerne? Vil man saa ikke gaa Glip af Landet, som flyder med Mælk og Honning? Naar han, Sandhedens Aand, er kommet, saa vil han lede dig til hele Sandheden. Modtagelsen af den Helligaand er netop Lederens Modtagelse, og han kan kun lede os fremad og skænke os sine Gaver, naar vi underkaster os hans Ledelse og trænger os fremad. Ganske som Faderen

længtes efter at give os Jesus, og som Jesus længtes efter at skænke os den Helligaands Gave, saaledes længes nu den Helligaand efter at skænke sine Gaver til den troende.“

I samme Bog findes en Artikel af den norske Pastor Sev. Larsen, hvori han bl. a. siger med Hensyn til de aandelige Gaver: „Den Gave, som kommer først frem, er i Almindelighed Gaven at tale i Tunger og at profetere. Den kommer først, fordi den er lettest for Aanden at give Mennesket — og ogsaa fordi Menneskets Aand skal komme til Frihed i Troens underfulde Liv. Thi det er jo en stor Frihed at kunne tale Hemmeligheder i Aanden for Gud.“ — Men Pastor Sev. Larsen regner dog ogsaa med, at de øvrige Gaver virkelig i noget Maal er kommet til Udfoldelse indenfor Vækkelsen.

Der synes forøvrigt blandt Bevægelsens Tilhængere at være en noget forskellig Opfattelse af denne Sag, idet nogle i hvad der foregaar indenfor Vækkelsen i udstrakt Grad synes at se Gaverne i Virksomhed, medens andre mener, at der endnu ikke er naaet langt frem i denne Henseende, saaledes f. Eks. nævnte Forf. A. A. Holmgren, som skriver: „Gaven at helbrede syge — som anført i 1. Kor. 12, 28, og som den udøvedes af Peter og Johannes (Ap. G. 3, 6) — er endnu meget sjælden indenfor Kristi Menighed paa Jorden, hvis den i det hele taget

kan siges at findes, hvilket vi dog ikke vil bestride. Men for vort Vedkommende har vi ikke truffet nogen endnu, som har ejet denne Gave. Det samme kan ogsaa siges med Hensyn til Gaven til at gøre kraftige Gerninger, med hvilken Gaven at helbrede syge synes at være nærmest beslægtet. Naar Guds Tid er inde, og de bliver brugt til hans Forherligelse, kommer de nok til Udfoldelse.“

En Kendsgerning er det i hvert Fald, at det væsentligst er de to Gaver, Tungetalen og Profetien (hvad enten man nu vil anse dem for ægte eller ej), som virker i Vækkelsen, hvorfor jeg her ogsaa kun skal give disses Brug en nærmere Omtale. I et Afsnit for sig vil jeg nemlig udførligt belyse Pinsevækkelsens Forhold til guddommelig Helbredelse.

Disse to Gaver — Tungetalen (naar den ledsages af Tydning) og Profetien — er i deres Brug næsten sideløbende, hvorfor de kan omtales under et. Der er ingen Grund til at betvivle, at der blandt Vækkelsens mange ærlige Tilhængere forekommer ægte Tilfælde af Tungetale og Profeti af samme Art som i Aposteltiden. Og naar disse Gaver udfolder sig rent, har de jo deres Plads i Menighedens Liv. Men ved Siden af den bibelske Brug af disse Gaver foregaar der et meget vidtstrakt Misbrug af dem — et Misbrug, som der ikke for meget kan ad-

vares inod; thi lige saa lidt som Maalet for Guds Menighed er at stille sig afvisende overfor den bibelske Tale om de aandelige Gaver, lige saa lidt er det Maalet at blive en „korinthisk“ Menighed, som misbruger dem til en Slags Forlystelse for Selvet.

Et saadant ret udbredt Misbrug af Tungetalen er, at mange indenfor Pinsevækkelsen bl. a. i den ser et Middel, hvorigennem den Helligaand giver sin Sanktion eller sit Mishag tilkende. Jeg skal tydeliggøre dette ved et Eksempel. En svensk Evangelist har fortalt mig, at han engang sad ved et Møde i en Pinsemenighed, hvor en ikke-aandsdøbt Prædikant stod og talte, og den svenske Evangelist sad og „led i sin Aand“ derunder. Da han en Tid havde siddet og lidt, kom Aanden pludselig over ham, og han „brød ud i Tunger“. Men Prædikanten (saaledes fortalte den svenske Evangelist mig) misforstod skammelig det hele og troede, at det var en Sanktion (hvorfor han smilende sagde: „Halleluja“), medens det i Virkeligheden var en Misbilligelse.

Dette Eksempel karakteriserer et vidtstrakt Brug af Tungetalen. Mange benytter den som et Slags Kriterium. Kommer de i en eller anden Situation under behagelige Følelser til at tale i Tunger, tror de, at Aanden „sanktionerer“ det foreliggende, og sker det under ubehagelige Fø-

lelser, tror de, at Aanden „mishilliger“ det. Og saa fælder de deres Dom derudfra. Et saadant Brug er selvfølgelig ganske ubibelsk, og det kaster et Slags guddommeligt Skær over den fældede Dom, selv om denne jo i Virkeligheden kun er dannet ud fra en almindelig menneskelig Følelse.

En anden Udskejelser i denne Henseende er, at Tungetalen (med Tydning) eller Profetien ofte bruges som et Slags Orakel. Dette foregaar næppe meget under Menighedernes Forsamlinger*), men derimod i ikke ringe Grad ved mere private Sammenkomster. Der er maaske et Problem eller en Sag, man ønsker Klarhed i, og saa lægger den, som mener sig at have Gaven, Sagen frem for Herren og faar derpaa Svaret enten gennem Tungetale med Tydning eller gennem Profeti. Og mange tager saa blindt dette som absolut Svar fra Gud. At der kan ligge en stor Fare i en saadan Brug af Tungetale er jo indlysende. I det ny Testamente finder man da heller intet om at „adsørge Herren“ paa denne Maade.

Mange af Bevægelsens Forkyndere bekæmper da ogsaa dette Misbrug; men udelukket er det ikke, at det ofte er deres egen Forkyndelses Ordlag og Ensidighed, som — om end mod

*) Dog indtager den apostolske Kirke her den Stilling, at man „adsørger Herren“ gennem dertil udtagne Profeter.

deres Vilje — har fremelsket det fra Begyndelsen af.

I meget nær Tilknytning til det sidst berorte er Spørgsmaalet om

Aandens direkte Ledelse.

Kort Tid efter at Sigurd Bjørner i Wales var kommet i Forbindelse med den apostolske Kirke og der, som det mentes, profetisk var blevet udtaget til Apostel for Danmark, stod han en Aften i Evangeliehuset i København og fortalte om, hvorledes han og en Ungdomsven i mange Aar havde søgt efter, hvorledes de skulde lære Guds Vilje at kende i de forskellige Livsforhold; de læste Bøger derom, men det hjalp dem ikke; de havde læst Bibelen, men de fandt ikke Vejen der. Nu havde de derimod lært det; man kunde faa Guds Vilje at vide gennem de udvalgte Redskaber, Profeterne, thi den Helligaand kunde jo baade høre og tale.

Dermed er der rørt ved et Forhold, som beskæftiger særdeles mange indenfor Pinsevækkelsen: den direkte Aandens Ledelse. Som forud berørt gaar den Gren af Pinsevækkelsen, som den apostolske Kirke repræsenterer, den Vej, at den „adspørger Herren“ gennem Profeter, hvad derimod den almindelige Pinsevækkelse ikke officielt gør. Derimod lægges der indenfor

Vækkelsens Kredse en ikke ringe Vægt paa Ledelse gennem Profeti, som spontant fremkommer, samt gennem Drømme, Syner og Aabenbareelser.

Nu er det jo klart fra Guds Ord, at Gud ad disse Veje kan gribe ledende ind overfor Mennesker; det er der saa mange Beretninger om baade i det gamle og det ny Testamente. Men der er en ikke ringe Hang til Overdrivelse i denne Henseende indenfor Pinsevækkelsen, og adskillige føres ad den Vej ud i Sygelighed og Sværmeri.

Det begynder ofte i det smaa, dagligdags -- som f. Eks. da en Kvinde, som var blevet døbt med den Heiligaand og talte i Tunger, og som derfor mente, at nu maatte hun jo ogsaa kunne „faa noget fra Gud“, en Dag talte nogle Ord i Tunger og derefter tydede: „N. N. kommer her i Dag.“ Eller naar hun en anden Dag profeterede, at hendes Fader, som var meget gammel, skulde dø den paafølgende Nat, og hun og en anden som Følge af denne Profeti holdt Vagt ved hans Seng. Nu kom ingen af Delene til at passe, hvad der nok gjorde hende noget betænkelig overfor hendes „Gave“. -- Andre faar gennem Tungetale med Tydning eller ved at høre Røster eller have Drømme Besked om Ting vedrørende andre Mennesker, som de tror at skulle meddele det. En Præst i Sverige skrev

saaledes for en Tid siden i et Blad en Advarsel mod Profetier af den Art. Han havde nemlig været syg, og saa modtog han en Dag et Brev fra en Dame, som skrev, at Aanden havde sagt hende, at han snart skulde dø og faa Lov at gaa ind til Herligheden. Og efter en kort Tids Forløb kom der saa igen et Brev — denne Gang til Præstens Hustru — fra den paagældende Dame, som nu skrev, at Aanden havde sagt hende, at Præsten var død, men Hustruen skulde ikke være bedrøvet, thi han havde det saa forunderlig godt. Præsten levede imidlertid. Og derfor advarede han nu mod den Slags Profetier. Mange, som læser disse Eksempler, vil maaske nærmest tro, at saadant er Udslag af en Art Sindssyge; men dette er slet ikke Tilfældet. De paagældende, som faar disse „Profetier“, er i Virkeligheden normale nok, men de er kommet ind paa et aandeligt Vildspor med Hensyn til at „faa noget fra Gud“, saa de opfatter alle Indskydelser og Tanker, som kommer til dem, som Guds Aands Røst. Mange af disse aandeligt vildfarne Mennesker, som saaledes omtumles — derude paa den aandelige Vildmark, hvor de færdes — mellem de profetiske Lys, de mener sig at se, har i Virkeligheden engang staaet paa et af de helligste Steder, et Menneske kan staa paa, nemlig: „Herre, lad mig kende din Vilje — led mig efter din Vilje.“

Endnu et Eksempel, som belyser, hvor let Vækkelsens Tilhængere lader sig lede vild i stort Tal, skal jeg anføre. For en Tid tilbage kunde man i det svenske Pinesblad „Evangeliū Härold“ læse en Artikel, som i begejstrede Ord skildrer et stort Møde, som var blevet afholdt et Sted i Sverige, og som fra først til sidst havde været ledet profetisk, idet Gud ved Begyndelsen af Mødet udtog en Mand — som derpaa under hele Mødets Forløb mentes at være under Aandens Kontrol — til at lede alt vedrørende Mødets Gang. Og saa fortælles der mange mærkelige Enkeltheder fra dette Møde. Saaledes bød Herren gennem Profeten Forsamlingen at vedblive med at synge et bestemt Vers af en Sang Gang paa Gang. Medens Profeten opholdt sig i et andet Værelse, sad Forsamlingen i lang Tid og sang dette Vers. Efter en Tids Forløb var der saa nogle, som mente, at man vel kunde slutte og i Stedet for begynde at bede; men saa kom Profeten ind og talte straffende til dem, fordi de havde været ulydige mod Herren, og Forsamlingen maatte igen give sig til at synge Verset om og om igen. Endelig maatte man dog slutte Sangen, og Profeten fortsatte med at lede Mødet — som man troede efter Aandens direkte Indgivelse. Han talte selv profetisk, han uddelte profetisk Tekster til andre nærværende Prædikanter, som de skulde tale

over, osv. — „Evangelii Härold“s Hovedredaktør, Pastor Lewi Pethrus, Forstander for Filadelfiaforsamlingen i Stockholm, var paa det Tidspunkt, da Artiklen fremkom, bortrejst, saa han havde ikke set den, og da han kom tilbage, tog han i Bladet stærkt til Orde mod det i Artiklen fremkomne. Men jeg fremdrager Tilfældet her for at paavise, hvilket let Bytte Bevægelsens Tilhængere synes at være for Vildfarelser netop paa dette specielle Omraade — og ikke blot dens menige Tilhængere, men ogsaa mange af dens Ledere. Artiklen var skrevet af en akademisk uddannet yngre Mand, som selv var nærværende ved Mødet, hvor flere andre Prædikanter ogsaa var til Stede; den, som under Hovedredaktørens Fraværelse havde Ansvaret for Bladet, er en yderst talentfuld, akademisk uddannet Mand, som ellers ligefrem gnistrer af Aand og Intelligens; de mange Deltagere i Mødet følte sig velsignet derved (selv om det — som Artiklen udtrykker det — paa et vist Tidspunkt saa ud som Satan skulde ødelægge Guds Værk, idet Profeten gjorde et mislykket Forsøg paa at aabne en blinde Øjne) — alt dette til Trods for, at de fleste Mennesker med normal-kritisk aandelig Sans ved første Øjekast kunde se, at det var den rene Overspændthed.

Disse Eksempler er nok til at vise, hvor let Mennesker kan blive ledet vild, hvis de ukritisk giver sig Bevægelsen i Vold.

Der er med Hensyn til den direkte, guddommelige Ledelse to Afveje, man staar i Fare for at betræde. Den ene er, at man stiller sig skeptisk og afvisende overfor al Tale om Ledelse paa denne Maade, saa man vel nok mener, at de bibelske Fortællinger i denne Retning er sande, men nærmest fornægter alt lignende i vore Dage. Den anden Afvej er denne, at man i sin Iver efter mystiske, underfulde Oplevelser kommer til at opfatte den direkte guddommelige Ledelse som det normale, saa man kræver saadan Indgriben fra Guds Side som dagligdags Oplevelse. Den første af disse Afveje har vel nok nærmest sit Udspring fra Vantrø. Den anden Afvej kan derimod godt, som nævnt, have sin Begyndelse i ædle og rene Længsler efter at blive ledet af Gud.

Det er fra den bibelske Historie klart, at Gud ofte har meddelt sig til Mennesker og vejledet dem ved Syner, Drømme og Aabenbarelses. Hvad f. Eks. Apostelen Paulus angaar, da greb Gud jo flere Gange ind i hans Liv og vejledede ham ved direkte Meddelelse (Ap. Gern. 22, 17—21, 27, 23), men dette var dog ikke nogen Regel eller noget, som Paulus egentlig søgte; det skete — om man saa kan sige — „paa Guds eget Initiativ“. Man kunde sige, at Paulus ved saadanne Tilfælde befandt sig oppe paa aandelige Bjergtinder, i en Slags umiddelbar Beskuen; men

hans Vandring var dog ikke saadan, at han flyttede sine Fødder fra Tind til Tind, han maatte foretage Vandringen — „i Tro... ikke i Beskuelse“ — imellem de forskellige Bjergtinder, og denne til Tider besværlige Vandring maatte han foretage efter sit bedste aandelige Skøn under Ansvar for Gud.

Troens Vej i dette Forhold er uden Tvivl denne, at man — uden noget Krav — stiller sig villig, aaben og modtagelig overfor Guds direkte Ledelse, men lægger Hovedvægten paa Ledelsen gennem Guds Ords og Aands Indflydelse over det genfødte Menneske (Rom. 12, 1-2. 2. Tim. 3, 16-17. Hebr. 5, 14).

Det forekommer mig, at Pinsevækkelsen i denne Sag i Almindelighed gaar langt ud over det bibelske.

At der ogsaa indenfor Bevægelsen forekommer ægte Tilfælde af direkte guddommelig Ledelse, er der dog ingen Grund til at betvivle. Et saadant Tilfælde foreligger aabenbart i Forbindelse med den før nævnte Missionær Gunnar Vingrens Udrejse til Brasilien. Efter personlig at have truffet sammen med denne Missionær og hørt ham fortælle om Tildragelserne ved hans Kald til Missionsarbejdet — om hvorledes han profetisk fik anvist den By, hvortil han skulde rejse, uden at han selv eller de øvrige nærværende kendte Byens Navn eller den Eksistens

overhovedet, men først undersøgte dette efter, at den ad denne Vej var blevet ham anvist —, er jeg ikke i Tvivl om, at her foreligger et saadant ægte Tilfælde. Resultatet af denne nidkære Missionsarbejders Gerning, idet Tusinder er blevet vundet for Gud, synes ogsaa at have bekræftet Rigtigheden af denne utvivlsomt direkte guddommelige Ledelse.

Et meget væsentligt Punkt i Pinsevækkelsens Forkyndelse er Emnet

guddommelig Helbredelse.

Paa dette Omraade gælder det — vel nok mere end paa noget andet — at Bevægelsen begaar den Fejl at tage den bibelske Historie (altsaa i dette Tilfælde Beretninger om underfulde Helbredelser) og gøre den til Forjættelse, idet der føres en Forkyndelse om guddommelig Helbredelse, som absolut ikke har Forjættelser at støtte sig til — og som ikke finder nogen Tilknytning i den apostoliske Forkyndelse, saaledes som man kan efterspore den i Apostlenes Gerninger og Brevene.

Forkyndelsen om guddommelig Helbredelse, saaledes som den i Almindelighed lyder, og som den populært opfattes indenfor Pinsevækkelsen, har i Virkeligheden skabt et Slags — ret vidt udbredt og mere eller mindre bevidst —

Hykleri, idet mange af Bevægelsens Tilhængere officielt i deres Vidnesbyrd bekender sig til at tro paa guddommelig Helbredelse, og at de har „taget Jesus til deres Læge“, men privat praktiserer de noget ganske andet, idet de i Smug bruger de menneskelige Lægemedler og Lindringsmidler, som de kan faa uden Lægers Medvirken. En af Bevægelsens mest ansete Ledere i Sverige, som (hvad der er ret enestaaende indenfor Bevægelsen) har Øje for dette Forhold, nævnte engang for mig et endogsaa meget stort Procenttal af Medlemmer i en af Landets største Pinsemenigheder, som — efter hans Skøn — faktisk paa en Maade hyklede i denne Henseende. Selv har jeg været Vidne til, at en af Bevægelsens Talsmænd, som ivrigt forkynder guddommelig Helbredelse, under Sygdom i Hjemmet gentagende maatte tilkalde Læge og følge hans Anvisninger, men som saa — paa Trods af dette — en Tid efter stod ved et Møde paa Byens Torv overfor en Forsamling paa Hundreder af Mennesker og talte om guddommelig Helbredelse og næsten haanede de vantro, som, naar Sygdom rammer dem, nok ved, „hvor Lægen bor“ og „hvor Apoteket er“, men ikke vil tro, at Jesus vil helbrede dem.

Det væsentligste af det, der foregaar indenfor Vækkelsen med Hensyn til at praktisere Troen paa guddommelig Helbredelse, kan —

efter mit Skøn – uden Overdrivelse siges af have Eksperimentets Karakter. Man kan blive Vidne til, at Snese, ja Hundreder af syge bliver behandlet, uden at der sker noget paa-viseligt med dem i Retning af Helbredelse. Og meget ofte viser det sig, at de Vidnesbyrd, som aflægges om Helbredelse, var forhastet; der var intet sket.

Saadanne Ting aabenbarer, at her er et Forhold ved Vækkelsen, som den ikke mindst selv gjorde klogt i at faa sin Opmærksomhed rettet imod, saa dens Forkyndelse paa dette Punkt maatte ændres i bibelsk Retning.

Hvorledes er da Forkyndelsen om guddommelig Helbredelse indenfor Pinsevækkelsen? Og hvorledes opfattes i Almindelighed Grundlaget for Forkyndelsen?

En af dem, som klarest og mest konsekvent har fremholdt Læren om guddommelig Helbredelse, er den kendte, nu afdøde A. B. Simpson i Amerika, hvis Bog om denne Sag ogsaa er udkommet i en dansk Oversættelse ved Anna Bjørner under Titlen: „Guddommelig Helbredelse som en Del af Evangeliet“. Simpson tilhørte ganske vist ikke Pinsevækkelsen, men det er dog i alt væsentligt hans Opfattelse, der præger Forkyndelsen indenfor denne Bevægelse.

Forfatteren siger i sin Bog: „Sygdom hører Ægypterne til, ikke Guds Folk. Og

kun hvis vi aandelig talt vender tilbage til Ægypten, vender vi ogsaa tilbage til dets Plager og Sygdomme.“

Han taler om „en fuldstændig Helbredelse lige saa ubetinget og lige saa varig som Syndsforladelsen.“

Endvidere læser man om Grundlaget for guddommelig Helbredelse: „I samme fulde Forstand som Jesus har baaret vore Synder, har han sandelig baaret bort og skaffet afvejen vore Sygdomme og Piner, saa at vi, hvis vi bliver i ham, maa være fuldstændig befriede fra dem.“

Han forkynder for de troende en „fysisk Genoprettelse“ her i dette Liv i Kraft af Forsoningen.

Dette er klare Ord. Meningen med dem er tydelig nok denne, at ligesom der ved Jesu Forsoningsværk er tilvejebragt — og ligger færdig — en fuld Forladelse for Synd, saaledes er der i Forsoningsværket ogsaa tilvejebragt fuld legemlig Sundhed, som vi blot har at tilegne os i Tro. Og deraf følger saa, at dersom et Menneske gaar omkring syg, er det i Virkeligheden paa Grund af dets Vantro, som hindrer det i at tilegne sig „det fuldbragte Værk.“

Som en Følge af denne Opfattelse bliver det da ogsaa betragtet som noget forkert eller som et Slags „Fald“, naar nogen søger Læge. Be-

vægelsens Tilhængere bliver i Virkeligheden stillet over for et enten-eller. Enten tro Gud eller søge Læge. Ofte kan der derfor blive sagt til en syg: „Ja, naar du ikke kan tro Gud, saa maa du jo hellere søge Læge.“ Derfor kan undertiden nogle af Bevægelsens Tilhængere i lange Tider gaa og plages af en eller anden Lidelse, som, hvis den kom under Lægebehandling, hurtigt kunde hæves. De tror, at de ærer Gud med ikke at søge Læge.

Den ovenfor anførte Opfattelse er det altsaa, som mere eller mindre bevidst er det Grundlag, hvorudfra Forkyndelsen om guddommelig Helbredelse fremfores indenfor Pinsevækkelsen.

Men denne Opfattelse er i Bund og Grund ubibelsk. Og den kan føre ærlige Mennesker ind i aandeligt Mørke og Anfægtelser, som de — ikke mindst under Sygdom — skulde forskaanes for.

Hvorpaa bygger man da denne Opfattelse af guddommelig Helbredelse? Ret beset kun paa eet eneste Bibelord; man nævner nok en hel Del andre, men naar det eftervises, at disse intet indeholder af den Art, saa griber man til dette ene: „for at det skulde opfyldes, som er talt ved Profeten Esajas, der siger: Han tog vore Skrøbeligheder og bar vore Sygdomme“ (Matt. 8, 17). Det skulde dog synes dristigt ud fra dette Bibelord — som jo ikke nødvendigvis

skal fortolkes saaledes - at forme en saa dybtgribende Lære som denne om en fysisk Genoprettelse i Kraft af Jesu Forsoning, virkeliggjort i denne Tidsalder, om Udfrielse fra Sygdom ganske som fra Synd. Og navnlig er det dristigt over et saadant enkelt, løsrevet Ord at bygge en saadan Lære, naar saa mange andre, klare Ting i Bibelen aabenbarer noget andet.

Det er ikke vanskeligt at paavise, at den Form for Forkyndelse af guddommelig Helbredelse, som er almindelig indenfor Pinsevækkelsen, er uden Rod i Guds Ord.

Jesus har aabenbart ikke haft denne Opfattelse. Havde han set paa Sygdom som en Frugt af Mangel paa Tro eller Brist paa Hellighed, og at den nødvendigvis maatte forsvinde, naar man tog helt mod Forsoningen i hans Blod, saa havde han næppe brugt den Lignelse, han fortæller i Luk. 10, 19—31, hvor den fattige og syge Lazarus „blev henbaaret af Englene i Abrahams Skød.“ Og da vilde han næppe have skildret Optrinene paa Dommens Dag, som han gør det i Matt. 25, 36, 43: „Jeg var syg, og I besøgte mig“ „Jeg var syg, og I besøgte mig ikke.“

Og de Jesu Vidner, som har nedskrevet det ny Testamente, har heller ikke haft denne Opfattelse, thi da vilde de sikkert noget Sted have udtrykt sig klart om denne Sag, som jo ikke er

en underordnet eller ligegyldig Ting. Men der er ikke et eneste Sted skrevet om den paa den Maade, som der nu almindeligt tales om den indenfor Pinsevækkelsen — i Samklang med de af A. B. Simpson anførte Udtalelser. Dersom de hellige Forfattere virkelig havde opfattet Sagen saaledes, maa man sige, at de har været meget skødesløse med at udtrykke sig klart derom. Og denne Mangel paa Klarhed finder man ikke, naar det gælder andre store, betydningsfulde Spørgsmaal vedrørende Guds Frelsesplan. De fortæller om Helbredelser, som Jesus udførte, og som andre, der var udrustet med guddommelig Kraft dertil, udførte; men de forkynder intet i Samklang med det, som nu forkyndes af Pinsevækkelsens Talsmænd. Og man kan da umuligt tænke sig, at det f. Eks. skulde være tilfældigt eller en Forglemmelse, naar Paulus i alle sine 13 Breve ikke fremholder — ja end ikke strejfer en saadan Lære, men endogsaa enkelte Steder siger Ting, som faktisk udelukker, at han har haft den, som naar han siger til Timotheus: „Drik ikke længere bare Vand, men nyd lidt Vin for din Mave og dine jævnlige Svagheder.“

For øvrigt ses det klart af baade det gamle og det ny Testamente, at de bibelske Forfatters Syn paa Sygdom og Helbredelse var et ganske andet end Pinsevækkelsens.

Mange Bibelord viser, at Forfatterne af de hellige Skrifter har haft den Forstaaelse, at Sygdom ganske vist kan være Straf for Synd (4. Mos. 12, 9—10) eller en af Gud tilladt Prøvelse (Job. 1—2), men at Hovedaarsagen er den Forkrænkelighedens Tilstand, hvori Verden paa Grund af Faldet befinder sig (Rom. 8, 19—23. Luk. 16, 19—22. Aab. 21, 4, læg her særlig Mærke til Udtrykket: „det forrige er vejet bort“), og at Sygdom derfor kan ramme den troende lige saa vel som den vantro (2. Kong. 13, 14—21. Fil. 2, 25—30. 1. Tim. 5, 23. 2. Tim. 4, 20), fordi de lever i den samme Forkrænkelighedens Verden, hvis Love alle Mennesker er underkastet.

Det er ogsaa klart fra Guds Ord, at man i Sygdomstilfælde kendte og benyttede naturlige Hjælpemidler. I Mosebøgerne findes der jo saaledes Love med forebyggende Foranstaltninger og sanitære Forskrifter, ligesom man af Billeder og Eksempler fra det daglige Liv, som anvendes paa aandelige Forhold, kan se, at der anvendtes Lægehjælp (Matt. 9, 12) og brugtes lindrende og lægende naturlige Midler (Es. 1, 6. Jer. 8, 22. 46, 11. Ez. 30, 21. Luk. 10, 34). Men midt under det, at man saaledes benyttede den Tids for Haanden værende Midler, kendte man ogsaa til og erfarede guddommelig Indgriben til Helbredelse.

De guddommelige Helbredelser kan have en

dobbelt Karakter. De kan have Tegnets — det umiskendelige Unders — Karakter; saaledes alle Jesu Helbredelser samt de mange lignende Helbredelser, som omtales paa mange Steder i det ny Testamente. Og de kan have Karakter af Bønnesvar. 2. Kong. 20, 1—7 er et saadant Eksempel fra den gamle Pagts Tid. Og Anvisningen i Jak. 5, 14—15 hører ogsaa der ind under. Bønnesvar er ganske vist Undere, men Svaret kan trække ud, og Helbredelsen faar derfor ofte en noget anden Karakter end det egentlige Tegns.

Under begge Former for guddommelig Helbredelse er Troen en meget vigtig Faktor. For den førstes Vedkommende behøver man blot at tænke paa Matt. 13, 58; og for den sidstes Vedkommende lægger man mærke til Udtrykket „Troens Bøn“ (Jak. 5, 15).

Guddommelig Helbredelse er saaledes ikke en selvfølgelig Frugt af Frelsen i Kristus; den er en ekstraordinær guddommelig Indgriben i de enkelte Tilfælde, enten saa Helbredelsen har Tegnets Karakter eller den er et Bønnesvar.

Medens Pinsevækkelsens Tilhængere i Virkeligheden — som før antydet — bliver stillet overfor et enten-eller, saa var dette — som det fremgaar af ovenstaaende — slet ikke Tilfældet for den bibelske Tids troende.

Der er i en af de apokryfiske Bøger (Jesu

Sirachs Visdom, Kap. 38) opbevaret nogle Ord, som viser, hvorledes de fromme i Israel i den Tid, denne Bog blev til, stod overfor denne Sag. For dem var der ikke noget enten-eller. I Vers 1 staar der: „Ær en Læge med den Ære, der tilkommer ham, at du kan bruge ham i din Nød; thi Herren har skabt ham“, og i Vers 4: „Herren har skabt Lægemidler af Jorden, og en forstandig Mand lader ikke haant om dem“. Og saa hedder det endelig i Vers 9: „Mit Barn! naar du er syg, da overse ikke dette, men bed Herren, og han skal læge dig“.

Og Vidnesbyrd fra Kirkehistorien viser samme Syn i de første Aarhundreder af den kristne Tidsalder. Man plagedes aabenbart ikke med dette enten-eller, som mange af Pinsevækkelsens Tilhængere i Virkeligheden lider under.

Det er ogsaa en Kendsgerning, at mange guddommelige Helbredelser baade i den første kristne Tid og ogsaa nu om Dage har fundet Sted midt under Brugen af Læge og naturlige Hjælpemidler.

Har da Pinsevækkelsen ingen Fortjenester paa dette Omraade? Jo, naar man ser bort fra den paaviste vrang Opfattelse og Overdrivelserne, er der virkelige Fortjenester at tilskrive Bevægelsen. Den har draget hele dette Spørgsmaal om guddommelig Indgriben midt under Lidelser frem. Den har paavist og fremhævet,

at vort Menneskelivs forskellige Forhold — og saa vore Legemers Velvære — ikke er Gud ligegyldige, men at han har Omsorg for os ogsaa paa dette Omraade, og at vi har Lov til at regne med hans Hjælp. Den har i høj Grad tilskyndet til Tro paa Gud, selv naar det ser mørkt og menneskelig set haabløst ud. Og paa denne Maade har den virkelig i mange Tilfælde kastet Lys og Haab ind i mange Hjerter.

Frigørelse

er ogsaa et af de Emner, som ofte fremholdes i Pinsevækkelsens Forkyndelse. Man forkynder Frigørelse i en dobbelt Betydning: Frigørelse fra Synd og Frigørelse fra Mennesker og Former.

Hvad den første Side af Emnet — Frigørelse fra Synd — angaar, kan det vel siges, at den besindigste Fløj af Vækkelsen i alt væsentligt bevæger sig indenfor den bibelske Afgrænsning og holder sig til de bibelske Udtryksmaader, saa den ikke kommer ud i den i sin Tid ogsaa her i Landet ret om sig gribende Fuldkommenhedskæde, som engang af „Alliancebladet“ betegnende er blevet karakteriseret som „Hellighedsraseri“. Et lille Uddrag af „Pinsevækkelsens Retningslinier“, hvor denne Sag omhandles, vil dog vise, at selv den besindige Del af Vækkelsen ikke er langt fra at overskride den

bibelske Grænse -- i hvert Fald er den saa nær, som man kan komme, uden at overskride den. Ordlaget er i hvert Fald saaledes, at det nemt frister til Overskridelse. Man læser der om dette Emne: „I denne Henseende er vort nærmeste Arbejdsmaal ifølge Apostlenes Forbillede (Kol. 1, 28—29) rettet mod at fremstille hver troende fuldkommen i Kristus. Med denne Fuldkommenhed mener vi ikke en absolut Syndfrihed, som udelukker Muligheden for at synde, ikke heller en Ophøjelse over de mange ufri-villige Fejl og Svagheder, som er forbundet med at være til Huse i det dødelige Legeme, indtil vi ved Herrens Komme faar vor fulde Barne-
 arvgennem vort Legemes Freløsning. Men Skriften vidner uimodsigeligt om en nuværende kristelig Fuldkommenhed (2. Kor. 13, 9, 11. Kol. 4, 12. Fil. 3, 15). Ja, der gaves jo en Fuldkommenhed i naturlig Forstand under Lovens Aabenbar-
 relse, og denne opnaaedes ogsaa af mange. Ligeledes findes der for os — hvad der utvety-
 digt er udtalt i det ny Testamente — ved den ny Pagts Naade en Normalerfaring, som modsvarer Troens Husholdning, og dette er den kristelige Fuldkommenhed. Til denne kri-
 stelige Fuldkommenheds Væsen hører, at man (hvad det gamle Liv angaar) har Naade til ikke mere at være tvungen til at synde. Her maa man dog betænke, at den egentlige Over-

trædelse af Budet — efter Jesu Forklaring af den guddommelige Lov — ikke først finder Sted ved den ydre Handling, men allerede forud i Hjertet (Matt. 5, 21—48). Saasnart Fristelsen til det onde faar Medhold i Hjertet, er — indfor Gud — selve Synden begaaet, selv om den ikke har kunnet finde Sted i Handling (Jak. 1, 14—15). Derfor kan der naturligvis ikke blive Tale om en virkelig, blivende Befrielse fra at synde uden en grundig Hjertets Renselse. Da denne Renselse kun kan modtages gennem enkel Trostillid til Gyldigheden og Kraften af Jesu Kristi Blod, kan den ogsaa kun fastholdes gennem fortsat Udøvelse af samme fuldkomne Tro paa den uafbrudte Virken af Kristi Offerdød og Tjeneste som Mellemand. Det er derfor en Misforstaaelse at antage, at denne Lære gør os i den Forstand til fuldkomne Helgener, saa vi ikke længere skulde behøve Jesu ypperstepræstelige Virksomhed. Den helligende Tro er i fuld Betydning kun mulig, naar man i sit Indre samtidig vender sig bort fra hver Synd og uden Forbehold fremstiller sig for Herren som et levende Offer.“

Nogle af Vækkelsens mest fremtrædende Forkyndere kan dog undertiden fremkomme med Udtalelser, som synes at ligge ikke saa lidt udenfor den bibelske Grænse i denne Sag, og som i hvert Fald kan udøve en alt andet end

heldig Virkning med Hensyn til en sund Udvikling af deres Tilhøreres aandelige Liv. Og lidet tiltalende virker det ogsaa, naar saadanne Forkyndere fortæller, at der kan gaa Maaneder, ja undertiden halve Aar, uden at de har været sig nogen Synd bevidst.

Men der er en Kerne i denne Frigørelses-Forkyndelse -- og Kernen er denne, at der i Frelsesværket ikke alene skænkes den troende Syndernes Forladelse, men tillige Hjælp til at modstaa Fristelser og sejre over dem — Hjælp til at skride fremad i Helliggørelse.

Med Hensyn til Frigørelse fra Former og Mennesker, da lægges der megen Vægt derpaa. En Tilhænger af Pinsevækkelsen maa ikke være „bunden“; det gælder om at „blive løst“ — at „komme ud i Friheden“.

Ofte viser det sig dog, at „Nissen flytter med.“ Ganske vist bliver Bevægelsens Tilhængere som oftest løst fra de Former, som er kendt indenfor de gamle Samfund; men hvor mange er der vel, som ikke kommer ind i nye? Friheden kan nemlig ogsaa blive Form. Og Formen kan meget vel hedde „Halleluja“ og „Tak og Lov“. Og deres Tal er ikke ringe, som indenfor Pinsevækkelsen er bunden i „Halleluja“-Formen; thi det er vanskeligt at blive anerkendt som ægte Pinsefilhænger uden den.

Et anden Omraade, hvor Friheds-Begrebet

kommer frem, er med Hensyn til at undgaa al Sæmmenslutning til et Trossamfund. Store Dele af Pinsevækkelsen nærer en tilsyneladende panisk Skræk for Begrebet Trossamfund (her danner jo visse Fløje indenfor Vækkelsen, bl. a. den apostolske Kirke, en Undtagelse). Flv. Sognepræst G. E. Søderholm, som nu virker indenfor Pinsevækkelsen i Sverige, siger saaledes i en Artikel i „Evangelii Härold“ med Hensyn til Trossamfundene, som han mener altid ledsages af Partisind og Modarbejdelse af Guds Værk, at de „udgør Kristenhedens største Forbandelse“. Menighederne skal være frie; der maa frem for alt ikke være nogen fælles Ledelse, fælles Missionsselskaber, fælles Prædikant-skole eller lignende.

Interessant er det at lægge Mærke til den Udvikling, der foregaar f. Eks. i Sverige med Hensyn til Forholdet til dette Friheds-Princip.

Hedningemissionen skal jo ifølge dette Princip udføres af de enkelte Menigheder. Missionærerne rejser ud „i Tro“ — d. v. s. uden nogen egentlig Garanti for deres Underhold ude paa Missionsmarken, kun i Tro til, at Gud, som har kaldet dem, skal ogsaa give dem, hvad de kommer til at behøve. Og her skal det siges, at Vækkelsen har fostret mange gudhengivne og opofrende Missionærer, som saaledes i Tro til Gud er rejst ud og er blevet til rig Velsig-

nelse rundt om paa Kloden. Og mange af de fri Menigheder har udvist en enestaaende Offer-villie overfor Missionen. Ikke desto mindre er der indenfor Vækkelsen gjort adskillige bitre Erfaringer med Hensyn til Missionærers Kaar under saadanne Forhold, hvor ingen staar med egentligt Ansvar til at underholde dem under deres Gerning. Nogle af Vækkelsens Ledere synes da at have set, at der maatte ske en Ændring i dette Forhold, hvorfor der nu for en Tid siden er sket en Ordning, hvorefter Indsamlinger til Missionen for en væsentlig Del sendes til Stockholm, hvorfra saa nogle af Vækkelsens Ledere, som har en vis Oversigt over Missionens Gang og dens Behov, sender Midler til de forskellige Missionspladser. Den trufne Ordning er jo i Realiteten et Slags Missions-selskab, kun er dets Ledelse ikke fremgaaet af en fælles Beslutning af de forskellige Menigheder, den er vel egentlig paa en Maade selvvalgt.

At der har været nogen Vanskelighed ved at faa Vækkelsens Tilhængere til at tro, at Friheds-Princippet trods alt er blevet bevaret, er en Selvfølge. Og det er i Virkeligheden heller ikke bevaret; i hvert Fald er det paa langt nær bevaret saa meget, som det vilde være, hvis Missionens Ledere (og det samme kan siges med Hensyn til Vækkelsens Prædikantskole, hvis Ledere er traadt til paa lignende Maade -- uden

Valg i Menighederne) var blevet sat til deres Gerning efter fælles Beslutning af Repræsentanter for Menighederne. Nu vil Vækkelsens Ledere sige, at det er Gud, som har ledet dem til den trufne Ordning og som har indsat de ledende Mænd; men dette kunde Gud jo lige saa vel gøre gennem Valg, foretaget af Repræsentanter for Menighederne, som gennem et Slags Selvvalg. Den Ordning, der nu er raadende, synes i noget Maal at have Karakter af aandelig Enevælde, og det er vel ogsaa derfor, at en Del af Vækkelsens Tilhængere har lidt vanskeligt ved at forson sig med den.

En af Pinsevækkelsens store Fortjenester er, at den har draget Spørgsmaalet om

Jesu Genkomst

frem paa en saadan Maade, at det for mange troende er blevet meget mere aktuelt og levende, end det var før. Naar man tænker paa, hvor stor en Plads denne Sag indtog i Aposteltidens Forkyndelse, maa det erkendes, at Emnet i høj Grad er blevet forsømt i de gamle Trossamfund, og selve Genkomsthaabet har været yderst tilbageført i de troendes Bevidsthed. Ganske vist har der været Kristne — og kristne Kredse —, som har beskæftiget sig med Spørgsmaalet, men det har ofte været rent tankemæssigt — paa en spekulativ Maade, præget af forskellige

Udregninger og Tidsbestemmelser. Fra saadant har Pinsevækkelsen nok i alt væsentligt holdt sig borte, selv om der hist og her findes Spor deraf. Den har søgt at vække Haabet til Liv hos de troende; den har væsentligst set paa Jesu Genkomst som et Frydeemne, der kan lokke Længsel og Glæde frem i Hjerterne. Dens Forkyndere har talt om Sagen paa en bibelsk Maade; de har anvendt de bibelske Udtryksmaader og skildret Begivenhederne ved Jesu Genkomst ved Anvendelse af de bibelske Billeder, som belyser disse. Og paa denne Maade er der mange, hvis Hjerte og Sind er blevet vendt opad, og som har faaet hellige Tilskyndelser til at søge at være beredt til at møde deres Frelser, til hvilken Tid han end maatte komme.

Det er dog en almindelig Opfattelse indenfor Bevægelsen, at Tiden for Jesu Genkomst er nær -- og at Pinsevækkelsen er den sidste store Vækkelse, det sidste store Kald, som gaar hen over Jorden, inden Jesus henter sin ventende Menighed til det store Møde i Herligheden.

Inden jeg afslutter dette Kapitel om Pinsevækkelsens Farer og Fortjenester, vil jeg fremsætte nogle faa Bemærkninger om de indenfor Bevægelsen forekommende saakaldte

fysiske Manifestationer.

Med fysiske Manifestationer mener man de legemlige Foreteelser, som finder Sted, f. Eks. at Mennesker kan blive kastet til Jorden af den i et Møde raadende Kraft, eller at nogen „i Aanden“ — under Aandens Kontrol — kan foretage sig et eller andet: le, græde, klappe i Hænderne, springe af Fryd, danse eller lignende. Saadanne Foreteelser finder ret hyppigt Sted, ikke saa meget ved de rent offentlige Møder, men derimod ved Bevægelsens mere private Sammenkomster, Bønnemøder o. lign.

Nu vilde det selvfølgelig være ganske urigtigt at fordømme alle legemlige Foreteelser, som ligger udenfor det helt almindelige. Det er klart nok af flere bibelske Beretninger, at Guds Aand kan virke usædvanlige Foreteelser, som baade bliver synlige og hørlige. Og det er ogsaa en kendt Sag, at der under mange tidligere Vækkelser, som f. Eks. i Metodismens første Dage, midt under alvorlige, af Guds Aand mættede Møder er forefaldet Ting af ejendommelig Natur, idet Mennesker f. Eks. er blevet kastet omkuld paa Jorden, hvor de i lang Tid har ligget skælvende og grædende over deres Synd — for siden at staa op som frelste, glædesfyldte Mennesker.

Enkelte Tilfælde af sidstnævnte Art har jeg været Vidne til indenfor Pinsevækkelsen; men jeg har ogsaa set Ting og sporet Tendenser,

som giver Grund til Advarsel og som maner til alvorlig Agtpaaagivenhed paa dette Omraade.

Jeg læste for en Tid tilbage en Artikel, skrevet af en af Lederne indenfor den svenske Pinsevækkelse, hvori der fremholdtes alt det underfulde, der kunde gøres „i Aanden“. Man kunde baade se, høre og tale „i Aanden“, og man kunde skrive „i Aanden“ og gaa „i Aanden“ osv. Da jeg læste denne Artikel paa-kom der mig en Følelse af, at her i Virkeligheden ligesom lød en løkkende Røst fra et farefuldt Omraade. Thi dette Omraade — ikke mindst det, der angaar de egentlige legemlige Foreteelser, som at skrive „i Aanden“, gaa eller danse „i Aanden“ — rummer jo en vis Mystik og kan derfor vække den mystiske Trang og Tilbøjelighed hos adskillige Mennesker, som er mere eller mindre disponeret derfor, saa de begynder at søge disse Ting.

Og det skal da siges her med hele den Vægt, jeg kan lægge deri, at naar Mennesker først begynder at søge disse Foreteelser og dyrke dem, saa befinder de sig absolut paa en Farens Mark, hvorhenover Forvildelsens giftige Taager driver og som gennemkrydses af den snedige Fristers giftige Pile — og mange forvildes eller falder paa denne Farens Mark.

I nærværende Kapitel har jeg nu søgt at vise, hvor Pinsevækkelsens Fortjenester saavel som

dens Forsyndelser og Farer ligger, nemlig paa de samme Omraader. Dens Forsyndelser og Farer ligger ikke i, at den har fremdraget Spørgsmaalet om den Helligaands Modtagelse og om de aandelige Gaver — eller de andre nævnte Emner, som præger dens Forkyndelse —; thi det er jo altsammen Ting, som har sin Grund i Guds Ord og som har sin Plads i den kristne Menighed. Men dens Farer ligger i Ensidigheden og Overdrivelserne — og en Tilbøjelighed til at gaa ud over de bibelske Grænser paa de nævnte Omraader. Derved bliver det almen-evangeliske, som jo dog er Hovedindholdet i det ny Testamente, paa en Maade sat i Skygge. I dette ligger Pinsevækkelsens største Fare.

IV.

SPLITTELSENE OG RIVNINGERNE INDENFOR PINSEVÆKKELSEN.

I et foregaaende Kapitel har jeg flygtigt berørt den Kendsgerning, at Splittelser og Rivninger i særlig Grad har præget Pinsevækkelsen. Man faar ikke noget fuldstændigt Billede af Bevægelsen uden at kende lidt til disse Rivningers Karakter og Aarsager, hvorfor jeg her kort skal søge at klarlægge denne Side af Pinsevækkelsens Forhold.

Det er næppe nogen Overdrivelse at sige, at Splid og Rivninger er saa almindelige indenfor Vækkelsen, saa man vanskeligt kan finde Sidestykke dertil indenfor nogen anden religiøs Bevægelse i vor Tid. Splid synes ligefrem at være uundgaaelig.

Spliden er egentlig af en dobbelt Art.

Der er først de store Splittelser, som deler Bevægelsen i mange forskellige større Grupper eller Afskygninger. Dette er ikke mindst Tilfældet i Amerika, hvor Afskygningernes Antal er meget stort. Grundene til disse Delinger er forskellige. En af de væsentligste er, at der

indenfor Bevægelsen gør sig forskellige Synspunkter gældende med Hensyn til Begrebet Menighed. Man møder her tre Opfattelser, som — i denne Henseende — tredeler Bevægelsen. En Part holder nemlig paa, at der slet ikke skal dannes ordnede Menigheder, med hvis Medlemsantal der kan holdes Kontrol. Bevægelsen skal have et fuldstændig frit Præg, idet man betragter ordnede Menighedsforhold som hæmmende Baand, der vil umuliggøre Aandens frie Virken. En anden Part har derimod den Opfattelse, at der skal ordnes Menigheder med Forstandere og Menighedstjenere, men disse Menigheder skal hver for sig være frie og uafhængige af hinanden — uden nogen fælles Ledelse. Forbindelsen mellem disse frie Menigheder maa kun være af aandelig, opbyggende Art, ikke saaledes, at de kommer til at udgøre et Trossamfund i egentlig Forstand. Endelig opfatter en tredje Gruppe Forholdet saaledes, at Bevægelsen bør fremtræde som et Trossamfund, hvor de enkelte Menigheder staar i et vist Afhængighedsforhold til hinanden. Indenfor denne sidste Gruppe er der dog atter forskellige Afskygninger.

Et andet Forhold, som har været medvirkende til, at Bevægelsens Tilhængere staar delt i flere Grupper, er en forskellig Opfattelse af Daabs-spørgsmaalet, idet nogle har forkastet Spæd-

børns Daab, medens andre har været Tilhængere af den. Dette var især Tilfældet i den første Tid af Bevægelsens Historie. Efterhaanden har den baptistiske Opfattelse af Daabsspørgsmaalet faaet Overtaget de fleste Steder, i Skandinavien vel næsten helt, i Tyskland derimod hylder en stor Del af Bevægelsens Tilhængere — med en af Pinsevækkelsens mest kendte Forkæmpere, Pastor Paul, i Spidsen — Spædbørns Daab.

Saaledes er altsaa i store Træk den ene Art Splittelse indenfor Bevægelsen. Som man ser, er den af samme Natur som den, der iøvrigt deler Kristenheden i forskellige Afskygninger. Den Art Splittelse beror jo som oftest paa en forskellig Opfattelse af Guds Ord og kan derfor næppe undgaas.

Den anden Art af Splid indenfor Pinsevækkelsen er af en langt mere ondartet og sørgelig Natur. Det er de uafsladelige Rivninger, den næsten uophørlige Kiv og Strid, som særkender Livet indenfor en meget stor Del af Bevægelsens Menigheder, saadanne Rivninger, som efterlader sviende Saar i Menneskesjæle, bitre Sind og dyb Skuffelse.

Spørger man Bevægelsens Ledere, hvad Aarsagen dog kan være til al denne Splid, saa faar man meget ofte det Svar, at „hvor Gud virker mest, der er Djævelen ogsaa mest paa Færde.“

Nu er der naturligvis nogen Sandhed i den Betragtning, at naar Gud har en stor Gerning for, saa er Djævelen ogsaa rede til med al sin Magt at søge at ødelægge Værket. Men en nøjere Betragtning af Aarsagerne til den stødige Kiv og Splid indenfor Pinsevækkelsen vil dog vise, at Svaret langtfra giver den egentlige Forklaring.

For en Tid siden skrev en teologisk Student, som har haft nogen Forbindelse med Pinsevækkelsen og derfor har faaet Indblik i Spliden i den Kreds, hvor han kom, til mig: „Det er karakteristisk, at Spliden altid foraarsages af de aandsdøbte.“ Man behøver ikke at færdes saa meget længe indenfor Bevægelsens Kredse, inden man — hvis man bevarer sin Bedømmelsesevne — opdager, at dette er rigtigt. Det er næsten altid fra dem, som mener sig at have den største Fylde af Guds Aand, at Spliden stammer.

Ofte gaar det saaledes til ved en Splittelses Opkomst, at der til en af Bevægelsens Menigheder kommer en omrejsende Prædikant -- og inden længe er Striden i fuld Gang. Den fremmede finder meget at anke over i Menigheden: der er for lidt Liv, der er altfor faa aandsdøbte Medlemmer, man har ikke Bønnenætter nok, de aandelige Gaver er der en sørgelig Mangel paa, der sker ingen Helbredelser og saa fremdeles. Og han begynder saa at fortælle om sine

egne store Oplevelser: hvormange Bønnenætter han har været med til, hvor mange Helbredelser han har været Vidne til, hvor mange han har set blive ført igennem til Aandsdaab med Tunge-tale. Alt dette fænger hos en Del. Der bliver snart Højspænding; et sygeligt Jag efter de aandelige Gaver begynder. Og de, som rives med i dette Jag, kan naturligvis nu slet ikke forstaa, at deres egen Leder ikke for længe siden har kunnet se, hvorledes det stod til — den største Skyld for den elendige Tilstand maa jo være hans; og hvor godt det dog var, at den fremmede kom og aabnede deres Øjne. Saa blusser Kiv og Strid og Forvirring op. Men midt under alt dette jubler de, der er blevet revet med i Jaget efter de aandelige Gaver og de usædvanlige Oplevelser; nu er der da Liv, man ser, at „Satan er vred“, og det er Tegn paa, at Gud virker, ud af Forvirringen skal der fremtræde en herlig, rensket Menighed, udrustet med de store Gaver. Og man fryder sig — og ved ikke, at det hele er Tomhed, gølle Blomster, som aldrig sætter Frugt, Selvglæde, som kun gør fattig.

Eller Striden kommer maaske i Gang paa den Maade, at en mindre Kreds af Menigheden begynder at komme sammen privat, og Midtpunktet og Samlingsmærket for disse Sammenkomster er en eller anden, som mener sig at have profet-

tisk Gave. Der profeteres, og der ses Syner og faas Aabenbaringer. Den profeterende begynder maaske at aabenbare Synder hos denne og hin af den øvrige Menighed, og han begynder at anvise Veje, Menigheden skal gaa for at behage Herren. Men Frugten af det hele bliver Splid. Og al denne Splid bliver vakt under Helligheds Skær af disse, som mener, at de er mest benaadede af Gud.

Men hvor ligger da dybest set Aarsagen til Striden? Det er klart, at der maa være en Grundfejl til Stede i Bevægelsen, naar Splid af den Art, som er karakteriseret ovenfor, er saa almindelig. Efter det Kendskab, jeg har til Bevægelsen, kan jeg ikke se rettere, end at Aarsagen er en almindelig Overvurdering af de aandelige Gaver. En Kristen kan aldrig udvikles normalt og sundt under en Forkyndelse, som faktisk — om end maaske ubevidst — lægger Hovedvægten paa de aandelige Gaver, saa det almen-evangeliske, som dog maa være Troslivets „daglige Brød“, bliver forsømt.

Fra denne Overvurdering af de aandelige Gaver kommer derefter let Overvurderingen af sig selv, idet man tror sig at eje saa langt mere end de andre. Og derfra er der ikke langt til Spliden med alle dens oprivende og ødelæggende Følger.

V.

DEN GAMLE TEMPELGRUND.

Jesu Menighed betegnes i det ny Testamente med forskellige Billeder. Et af disse er Billedet af et Tempel (Ef. 2, 19—22). Hvor storlaaet en Tempelbygning frembyder ikke Aposteltidens Menighed, som den skildres i det ny Testamente. Selv om der ogsaa den Gang var Stene, som mispydede Templet, saa er Hovedindtrykket et herligt Tempel, fyldt af Herrens Herlighed.

Dette aandelige Tempel opbyggedes af „levende Stene“ (1. Pet. 2, 5), der ved Guds Kraft — som den aabenbarer sig gennem Evangeliets Forkyndelse — var blevet sprængt ud af Verdens store Vantros-Klippe, frelste Mennesker, i hvem Jesus havde taget Bolig, og som var levendegjort af Guds Aand.

Tempelgrunden var lagt af Herrens Apostle og Profeter — den guddommelige Aabenbarings Bærere gennem Tiden, indtil Tempelbyg-

ningen kunde rejses i Tidens Fylde —, Hovedhjørneste­nen var indsat paa sin Plads, Sten lagdes paa Sten, og Templet rejste sig i hele sin Pragt og Herlighed.

Hvilken Bygning! -- ikke rejst ved Men­neskesnille, men ved Guds Aands vældige Magt. Herren fyldte Templet med sin Herlighed, og hans Guddomsmagt aabenbares der.

Men Verden er ond, og Satans Magt er stor.

Og det prægtige Tempel forfaldt. Det skete langsomt, men det nedbrødes dog. Og der kom nogle mørke Aarhundreder, hvor Templet laa i Grus. Der rejste sig nok mange prægtige Bygninger, Templer med Taarne og Spir; men det aandelige Tempel var nedbrudt.

Og Tempelgrunden laa tildækket i Tidens Mørke under Ruinerne af den faldne Bygning. Lag paa Lag laa over den: Mennesketanker, Lærdonisspekulationer, Former og Skikke. Tykke Lag dækkede den gamle Tempelgrund.

Men der var altid Mennesker, som længtes og som bad. De havde hørt om det prægtige Tempel, som havde staaet ved Begyndelsen af Evangeliets Tidsalder — og Rygtet gav dem Længsel og Haab. Og saa oprejste Gud da Tid efter anden Troshelte, Mænd med Mod og med Kærlighed — og de begyndte at rydde

den gamle Tempelplads, de hakkede og gravede ned gennem de tykke Lag for at komme ned til den gamle Tempelgrund. De vidste, at skulde der atter rejse sig et Tempel lig det første, saa maatte det opføres paa den samme Grund.

Men Arbejdet var stort og besværligt; thi Pladsen var stor, og Lagene, som dækkede Grunden, var tykke og haardt nedtrampede af mange Slægtleds Gang. Naar en af de modige Guds Mænd begyndte, saa det næsten haabløst ud. Men Gud var med, og Dele af den gamle Tempelgrund blev fundet og afdækket.

Vi kender alle Navnene paa nogle af de Mænd, som ryddede op paa Tempelpladsen og gravede ned og fandt Dele af den gamle Grundvold. Der er Luther, som — sammen med andre af Reformationstidens Mænd — gravede ned gennem tykke Lag og fandt Retfærdiggørelsens gamle Grundmur, afdækkede den, saa kommende Slægtled kunde bygge paa den uden at være i Tvivl om, at her var virkelig et Stykke af den gamle Tempelgrund, hvorpaa det første Tempel havde været opført. Og der er Wesley, Bunyan, Booth og mange andre med baade kendte og ukendte Navne, som har været med til at afdække Dele af den oprindelige Grundvold -- med Hensyn til Helliggørelse eller til Forhold vedrørende den kristne Menighed eller

den enkelte troendes Liv — Mænd, som Gud har kaldt paa til dette Arbejde, og som lod sig bruge.

I denne Gerning med Afdækningen af den gamle Tempelgrund har ogsaa Pinsevækkelsen — trods dens mange Brøst — sin Del, og her ligger vel netop en af dens største Fortjenester.

Der gaar unægteligt gennem Beretningerne om Aposteltidens Menighed et Spør af noget underfuldt. Gud aabenbarede sin Magt ikke alene i Aandens Verden, men ogsaa i den fysiske. Tegn og Undere af forskellig Slags fandt Sted og ledsagede meget ofte Forkyndelsen af Evangeliet; de aandelige Gaver — saadan som de omtales i 1. Kor. 12, 7—11 — fandtes i Menighederne; der er et Præg af det underfulde over hele Livet indenfor Jesu Menighed i Aposteltiden og tildels i det første Aarhundrede derefter. Dette underfulde Træk i Menighedens Fysiognomi er saa godt som udvisket, kun hist og her er der enkelte Drag, som minder lidt derom, men de stærkeste Træk af dette underfulde er ganske forsvundet. Og egentlig er der jo ikke noget i det ny Testamente, som lader os formode, at dette underfulde Træk behøvede at forsvinde — eller at det var Guds Mening, at det skulde udviskes. Tværtimod er der Ord, som tyder paa, at det Træk skulde have været

blivende (Mark. 16, 17—18). Og derfor er der ogsaa Grund til at formode, at naar Menigheden i denne Henseende finder den gamle Tempelgrund, vil dette Træk atter træde frem.

Her har Pinsevækkelsen da gjort en Gerning med Hensyn til Afdækningen af den Del af Tempelgrunden, som hedder: det underfulde. Det er øjensynligt, at den ikke er naaet ned gennem alle de tykke Lag, som laa over Grundmuren, og derfor er der stadig noget famlende og eksperimenterende over det, der sker indenfor selve Vækkelsen i den Retning; men den har dog gjort et ikke ringe Rydningsarbejde, som har og fremdeles vil faa sin Betydning. Og den gamle Tempelgrund vil utvivlsomt blive fundet og afdækket, saa Templet kan bygges ogsaa paa den Del af Grundvolden og faa noget af det første Tempels Udseende og Herlighed.

Da Israel var ved at bygge sit sidste Tempel — og de gamle, som havde set det forrige Tempels Herlighed, græd, da lød Profetens opmuntrende Ord: „Dette sidste Huses Herlighed skal blive større end det førstes!“ Dette Ord blev ogsaa opfyldt — ikke saaledes, at det sidste Tempel i ydre Pragt overgik det første, men til dette sidste Tempel kom Herlighedens Herre selv, Guds Søn satte sine Fødder paa

dets Omraade. -- Det kan ikke siges, om „den sidste Tid“s aandelige Tempel i alt vil blive som det første; men dog kan det siges, at det sidstes Herlighed vil blive størst, thi til dette Tempel skal jo den herliggjorte Frelser komme ved sin Aabenbarelse.
